

SZOLNOK-DOBOKA

Megjelen minden csütörtökön.

Szerkesztőség Kossuth Lajos-utca 4. szám alatt van.

Szerkesztőségi óra minden hétköznapon d. u. 3—5.

Felelős szerkesztő:

Dr. Br. HORVÁTH EMIL.

Hirdetési árak egész oldal 48 K.

Hivatalos hirdetések árszabály szerint.

Előfizetési ár: egész évre 10 K.

Néptanítóknak, lelkészeknek és körjegyzőknek 8 kor.

Ekéhez, magyar!

Irta: Dr. Nagy Emil volt országgyűlési képviselő.

Ósrégi magyar szokás szerint hajdan véres kardot hordtak körül a hazában, ha nemzetünket nagy veszély fenyegette, s a faji erők hirtelen tömörülésére volt szükség. Mikor ez a rémes árny végigvonult falun és városon, sietve gyülekezett fegyverbe a nemzeti hadsereg, hogy a szent hazát a poklok minden ördögével szemben is megvédelmezze, s jaj volt annak a korszaknak, a melyiket még a véres kard látása se emelt ki a megszokott közönyből. A sajómenti nagy katasztrófát megelőző időt is ilyennek jegyzi fel a történelem. Azóta a világ ke-reke nagyot fordult s ma már egynéhány háborútól eltekintve, nem fegyverrel, hanem a kultúra nagy eszközeivel vívják meg a nemzetek a létért való küzdelmet. Ha a közegészségügyi szabályok helyesek, s a nép jelleméhez alkalmazkodva okosan hajtatnak végre, ha a jogi törvények a becsületes törekvést kellő védelemben részesítik, s megfelelően utasítják vissza a fondorlatos meg-gazdagodási vágyat, ha az állami terhek viselése arányosan van elosztva, ha a köz-oktatás nemcsak magoltat, hanem a realis életre nevel, ha a népképviselők képzett-séggel mennek a törvényt hozó testületbe s nem a saját zsebüket, hanem a közjót tekin-tik, ha a bírák igazságosak, ha minden köz-hivatalnok szigorúan kötelességének él s a nép jólétét fáradságos munkával előmozdi-tani törekszik, ha az ügyvéd és orvos lelki-ismeretesen teljesíti kötelességét s nem kapzsi, ha a kereskedelem becsületes s az ipar jó munkát szolgáltat, ha a pap, tanító, jegyző is erkölcsös s a fényűzéstől visszatartva ko-moly cselekvésre vezeti a falu népét, ha a birtokos nemcsak szórakozásban találja örö-mét, hanem a népnek morális és gazdasági vezetője, ha az anyák nem mulatni vágyók, hanem gyermekeik táplálásának s nevelésé-nek szentelik erejüket, akkor az az ország ép úgy fog virulni és gazdagodni, mintha hősei

véres csaták borostyánát fűznék nemzetünk győzelmes homlokára. A Rajna partján Cob-lenzen közelében van a híres Niederwald Denkmal, szemben a Mosel szöke vizével s nagyarányu impozáns méreteivel Francia-ország földjére tekint át. A német hadi di-csőséget hirdeti, de ma 33 év után, nem tenne már reánk különös benyomást, ha a véres csaták győzelmes idejét fölváltott kul-tureszközök impozáns ereje nem hirdetné, hogy a germán szellem a kultúra végtelen háborújában is legyűrte lefelé menő nagy ellenfelét. E nélkül a háttér nélkül az az óriási nagy szobor — hogy hazai hasonlat-tal éljek — olyan lenne csak, mintha valaki ősei hosszú sorában gyönyörködik, de az ősi földet idegen kézre jutni engedi.

Ennek a vértelen modern hadviselésnek is meg vannak a megdöbbentő katasztrófát éreztető momentumai. De ezt nem a körül hordott véres kard hirdeti, mert hisz itt nem a kard játsza már a főszerepet, hanem ennek a kultureszközökkel vívott nagy mérközés-nek katasztrófát hirdető véres kardja: *a statisztika*. Ennek kell ma felrázni a szuny-nyadó lelkeket.

A magyar királyi központi statisztikai hivatal az idén riasztotta fel ilyen vészes jellel magyar fajunk és nemzeti államunk minden igaz barátját. Nem kisebb dolgot tett közzé, mint azt, hogy Magyarországon, Horvátország leszámításával, az önálló gaz-daságot üző egyének száma 1890-től 1900-ig, vagyis 10 év alatt 76650-el apadt. Ugyanis 1890-ben volt Magyarországon önálló bir-tokos, bérlő, kisbirtokos, birtokos-napszámos, részes, földmives, majoros és kertész összesen 1613742. Ez a szám tíz év alatt 1537092-re apadt, tehát az önálló gazdák száma 76650-el csökkent. Östermelésből élő országban meg-döbbentő jelenség ez. Hisz hazánkban a birtokelosztás úgy sen kedvező. A nagy lati-fundiumok túlságosan nagy területet foglal-nak el az ország termő talajából s viszont aránylag kevés föld van a kis- és közép-birtokosok kezén.

Ebből következőleg igen sok azoknak a száma, a kik kizárólag a napszáma van-nak utalva, mint megélhetési forrásra, a mi fajfenntartási szempontból nem valami elő-nyös, mert hisz a hazai extenziv mezőgazda-sági üzemmód mellett az év nagy részében alig kínálkozik munka, s így a napszámos családnak, ha nincs egyúttal saját gazdasága, örökösen a nyomor Damokles kardja lóg a fejük felett. Az ilyen gazdasági elemek leg-alkalmasabbak a szocialista romboló eszmék befogadására s a Cunard-Linenek leghivebb alattvalói is. Azért minálunk a mezőgazda-sági politikának természetes és elsőrendű feladata minél több egészséges kisüzem te-remtése. Ez a helyes irányelv gyönyörűen dolgoztatott ki abban a telepítési törvényja-vaslatban, a melyet még Darányi Ignác ezelőtti nagyérdemű földmívelésügyi minisz-ter terjesztett a törvényhozás elé, a mely azonban az ő távoztával, úgy látszik, nem kerül realizálásra.

Ebben benne foglaltatott a gazdasági értelemben is túlnagy latifundiumok elválasztható részeinek okszerű átalakítása kis- és közép-birtokokká, a latifundium tulajdonosa cserében vagy az intenziv gazdálkodáshoz ma már múlhatatlanul megkívántató elegendő forgó tőkét, vagy ha ilyenre nincs szüksége, csakis nagyban üzhető erdőbirtokot kapna, s különösen nagy súlyt helyezett a minisz-teri javaslat a munkásbirtokok alakítására. Mindezeknek az irányelveknek magam is rajongója vagyok, mint a hogy az északné-met mezőgazdasági politika főelve is az, hogy a délnémetországi kedvező birtokelosztási viszonyok a túlnyomóan latifundiumos Észak-németországban is meghonosíttassanak egy belföldön lefolyó okszerű — nem ki, hanem átvándorlás segélyével. De épen ennélfogva hatott reám, mondhatnám dermesztően a statisztikai hivatal ama fenti közlése, hogy tíz év alatt az önálló mezőgazdasági üzemek száma oly óriási mérvben apadt. Mert hisz hogy — ha a régi üzemek sem tudják ma-gukat fenntartani, hogy akarjunk mi akkor

TÁRCZA.

Szeretem az erdőt.

Irta: SZABOLCSKA MIHÁLY.

Szeretem az erdőt,
Ő is szeret engem,
Úgy el-elmerengünk
Édes szerelemben.
Ez az egész tavasz
Itt szállt el fölöttem,
Minden kicsi lombját
Külön üdvözöltem.

S most vigasztaláskép
Szép virágos lombja
Susogva borul le
Felhős homlokomra;
Megsimítja arczom
Nyájas szeretettel,
Mintha azt susogná:
„Feledd el, feledd el!”

Élet.

Hogy el tud a ragyogó ég
Egyszerre borulni!
Honnan ma jó élet, erő:
Holnap erőt, éltetverő
Tűz-, jégnek kell hullni.

Hogy el tud a boldogságunk
Egyszerre óh, mulni!
Ma mégy hangos vigalomba,
Holnap néma sirhalomra
Kell sirva borulni...

Lampért Géza.

Vendégszereplés Sárosberényben.

Irta: SZOMAHÁZY ISTVÁN.

-- A „Szolnok-Doboka” eredeti tárczája. --

A Nemzeti Színház udvarára egy sápadt, fiatal ember állított be a nyári szünidő elején. Ujházy Edét kereste, aki néha ilyenkor is be-szokott nézni az udvarra a leveleiért.

— Kihez van szerencsém? — kérdezte tőle az utolérhetetlen Constantin abbé.

— Sajóhelyi vagyok, a sárosberényi szintár-sulat titkára.

— És mit parancsol?

A sápadt fiatal ember ég felé meresztette a karjait.

— Uram, — kezdte — nagynevű művész, mélyen tisztelt és szeretve csodált Mester! A sárosberényi szintársulatot a nyomor polipjai kör-nyékezik. Primadonnánk hét nap óta nyers fügen él, s az igazgató penészes kenyérre hullatja bá-natának könnyeit. Az átlagos napi jövedelem 1 forint 35 krajczár, de maga a petroleum 1 forintba kerül esténként.

A mester egy könnyet morzsolt szét a sze-mében.

— Hát mit tehetek önökért? — kérdezte részvétellel.

— Uram, nagynevű művész, — folytatta pát-hosszra a színházi titkár. A sárosberényi főszolgabíró abban a feledhetetlen szerencsében részesült, hogy az Ön társaságában csipett be egyszer boldogult jogász-kora idejében... A főszolgabíró a város legtekintélyesebb férfja, s ha Ön nagynevű művész leereszkednék hozzánk, zsufolt ház nézné végig nyomorult szintársulatunk előadását...

— És hol van az a Sárosberény? — kér-dezte a lágyszívű mester.

A titkár könnyedén intett.

— Sárosberény úgyszólván külvárosa Buda-pestnek, mert vasúti állomása alig van innen 4 órá-nyira. A nyugati hosszúság és az éjszaki szélesség fo-kát nem tudom egész pontosan, de ha nagyságod hoz-zánk fárad, nem fogja megbánni az elhatározását.

— Van ott vasúti állomás? — kérdezte Császár Imre, aki szintén hallgatta a beszélgetést.

— Nincs, mert Sárosberénynek Bakony-Szeghalom az utolsó állomása. De a főszolgabíró fogata 37 percz alatt beszállítja kitűnő vendé-günket.

A mester habozva nézett maga elé, de a titkár most megragadta a kezét.

— Uram, — esdekelt — koszorus művész, 21 éhes ember várja Önben mentő horgonyát és szabadító angyalát...

És dicsekedve tette hozzá:

újakat alakítani? Hisz ez a Danaidák hordója lenne. Egyik oldalról szüntelen alakítanánk új kis üzemeket, a másik oldalon meg bukának a régiak. Ha ilyenek a viszonyok és ilyen a gazdasági állapot, hol van akkor arra garancia, hogy a mesterségesen megalkotott mezőgazdasági új üzemek prosperálni tudnak? Hisz jól mondja Goethe, hogy minden kezdet nehéz, de legnehezebb a gazdaság kezdete.

Vannak, a kik ezt a mezőgazdasági kétségbeesést kelevényt merkantil kenőccsel szeretnék eltüntetni, s azzal vigasztalnak, hogy lám egész Európában mutatkozik ez a jelenség, hogy a mezőgazdaság lélekszámban, tért veszít az ipart üző, illetőleg városi foglalkozások javára.

De nagyon felületesen nézi az a viszonyokat, a ki azt hiszi, hogy az önálló mezőgazdasági üzemek nálunk tapasztalt számbeli gyors apadásának az ipari absorptióhoz bármi köze is volna, s a fent ismertett nyugat-európai állapottal bennünket vigasztalni lehetne.

Mert statisztika sem kell annak a megmondásához, hogy a mi kezdetleges iparunkat még csak hasonlítani se lehet a nyugat-európai hatalmas gyáriparhoz, s így nálunk roppant naiv dolog az utolsó évtized absorptiójáról beszélni. De ezenkívül külföldön a magasabb és állandóbb ipari munkabér mindenütt úgy érezteti hatását, hogy a földdel nem bíró napszámos elemeket vonja be először a városba, s így ez az ipari absorptió mindenütt a mezőgazdasági napszámoskéz megrikulásában jelentkezik, a melynek pótlásául iparban szegény s mezőgazdaságilag túlszult vidékekről kénytelenek a nagybirtokosok munkásokat szállítani. Ahhoz, hogy az ipar az önálló gazdákat kimozdítsa helyükből, valami horribilis, eddig még sohasem tapasztalt ipari föllendülésnek kellene elkövetkeznie. Ilyet én sehol sem ismerek még, azt azonban igen is tudom, hogy az ipari munka speciál a mezőgazdasági napszámosok számát apasztja. Elegendő lesz talán, ha e tekintetben Németországra hivatkozunk, miután ez az ország dicsekedhetik ma a legerősebb ipari fellendüléssel. Itt 1882-ben 100 lakosra esett 43,38 százalék őstermelő, s 1895-ben már csak 36,19 százalék. Tehát az ipar részéről a mezőgazdaságra gyakorolt absorptió kétségkívül nagyon erősen működött s ez adja nálunk is a könnyen vigasztalódók számára az ipari felszívási magyarázatot. De ha beletekintünk a részletekbe, úgy azt látjuk, hogy az összes őstermelők közül 1882-ben 27,78% volt önálló őstermelő, 0,81% volt

magasabb gazdasági alkalmazott s 71,41% volt alsóbbrendű gazdasági alkalmazott és napszámos. Ezzel szemben 1895-ben az összes őstermelők közül már 31,07% volt önálló őstermelő, 1,16% volt magasabb alkalmazott s 67,77% volt alsóbbrendű alkalmazott és napszámos. Tehát az ipar által gyakorolt erős absorptió dacára a kisüzemek száma szaporodott, s csak cselédek és napszámosok száma fogyott, a mi fentebbi tételt teljesen igazolja.

De hát hogy van ez nálunk? Mint fentebb láttuk, őstermelő volt nálunk 1613742 s ezek száma tíz év alatt 1537092-re apadt. De viszont mezőgazdasági napszámos volt. 1890-ben 1214725 s ezek száma 1900-ig 1383844-re emelkedett. Tehát emelkedett számban az az elem, a melyekre egészséges viszonyok között az ipar legelőször gyakorolja absorbeáló hatását, s viszont az önálló őstermelők, a kikre a hatalmas német ipar sem volt képes absorbeáló hatást gyakorolni, számban rettenetesen megfogyott.

Ebből az egybevetésből kétségtelen, hogy nálunk az önálló őstermelő számának horribilis apadása semmiféle okviszonyban sem áll az iparral, mert hisz épen ama mezőgazdasági elemek szaporodtak számban, a melyekre az ipari absorptiónak kihatással kellene lennie.

Még a vak előtt is világosnak kell annak lenni, hogy itt semmiféle merkantil vigasztalás sem használ. Itt a legridegebb, a legborzasztóbb agrár pauperizmussal állunk szemben, a mikor súlyos közterhek, nehéz kamatok a rossz gazdasági helyzet súlya alatt összeroskad az önálló termelő, megperdül a dob az udvarán s lesülyed a mezőgazdasági proletariátusba, vagy azt be sem várva, kivándorol.

Ennek a szemünk előtt lefolyt rettenetes pusztulási folyamatnak a leplezetlen feltárással nagy szolgálatot tett a statisztikai hivatal mindazoknak, a kik a nemzeti politika realis fejlődése iránt érzékkel bírnak. Ha már ez a rémes felfedezés se indítja magot termő munkára a királyt és nemzetet, akkor igazán kétségbe kell esnünk hazánk jövője iránt. Sajnos, nem kell ahhoz sok pessimismus, hogy ez a remény elhalványodjék lelkünkben, ha a közeljövő közjogi nagy tusáinak s elkeseredett küzdelmeinek előrevetett árnya elvonul lelki szemeink előtt. A kilátások kevés vigaszt nyújtanak az aggódó honfui léleknek. De azért talán megihleti a magyarok Istene a törvényhozás mindkét tényezőjét és még mielőtt a szakítás visszavonhatatlan lenne, megtalálják azt az alapot, amelyen a békés munka ideje elkövetkezik.

HIREK.

BUDAI ELEK.

Dés városának igaz gyásza van. Egyik legderekabb, legönzetenlebb fiát vesztette el, ki egy negyedszázadon át minden közügynek lelkes harczosa és minden humánus törekvésnek odaadó támogatója volt. Halála mély és általános gyászt keltett városszerte és könnyes szemmel fogadta apró és nagy e városban a vészhiót, hogy a közkedveltségnek örvendő »Budai bácsi« nincs többé!

Keveset volt beteg. A múlt héten még jóérzésben egymaga rendezte a Bethlen-kör estélyét s másnap hétfőn még tanított, de estére már leverte a gyilkos kór, mely egy hét leforgása alatt megölte. Mindkét oldali tudógyulladásból tüdőviznyő fejlődött s bár kezelő-orvosai mindent megtettek élete megmentése végett, 25-én reggel szívszélhűdés következtében elhunyt.

Halálát az ev. ref. fiúiskola, melynek 32 éven át tanítója, igazgatója volt, az ev. ref. egyházközség külön gyászjelentéssel jelentette.

A gyászjelentések így szólnak:

Alulírottak a fájdalomtól megtépett szív szomorúságával tudatják, hogy a szerető testvér és rokon, mindnyájunknak gyámolító vigasza, öröme

és büszkesége, a társadalmi élet és önfeláldozó lelkes emberbarát eszményi példaképe *Budai Elek*, a dési ev. ref. elemi fiúiskola igazgatója, a k. e. é. k. tul., Szolnok-Doboka vármegye törvényhatósági bizottságának és Dési r. t. város képviselőtestületének, ezen kívül számos helyi és közérdekű intézménynek tagja, folyó évi február hó 25-én reggeli 1/29 órakor, alig pár napi rohamos szenvedés után, örök emlékeztető áldásos életének 56-ik évében elhunyt. Hült tetemei f. hó 27-én kedden délután 3 órakor fognak a helybeli ev. ref. fiúiskola könyvtár helyiségéből az ev. ref. egyház szertartása szerint a város által részére felajánlott dísz-sírhelyre örök nyugalomra tétetni. Szomorú elhunytán fájó keservvel ontjuk könnyeinket! Gyászunkban osztozik e város társadalmának minden tényezője, mert hiszen az ő élete itt mindnyájunké volt. Szívének, szeretetének melegét mindnyájan éreztük. Végtisztességére szomorú szívvel hívjuk meg barátait és ismerőseit. Áldás legyen emlékezetén! Dési, 1906 február 25-én. Budai Albert, Budai Dániel, fivérei. Budai Árpád, Budai János, Ifj. Budai Elek, Budai Lajos, unokaöccse. Budai Etelka, Budai Erzs, Budai Aranka, Budai Margitka, Budai Róza, unokahugai. Budai Albertné szül. Zakács Etelka, Budai Dánielné, sógornői. Budai Mihály, Szék városi főjegyző, neje és az Abisi család, mint rokonok.

A dési ev. ref. egyházközség tanácsa és iskolaszéke mély fájdalommal jelenti, hogy *Budai Elek* ev. ref. fiúiskolai igazgató aa közhasznú működésének 32-ik évében folyó évi február hó 25-én d. e. fél 9 órakor, rövid szenvedés után jobblétre szenderült. Egész élete a lankadatlan, munkás tevékenység példányképe volt. Neki az ő élete sem volt drága, csak hogy elvégezze azt, ami és reábi- zatott. Hű és igaz ember volt, méltó arra, hogy az elismerés és hála koszoruit helyezzük ravatálára. Temetése folyó évi február hó 27-én délután 3 órakor lesz az ev. ref. fiúiskola könyvtárhelyiségéből. Dési, 1906 február hó 25-én. Nyugodjék békében! Halánk viraszt siri álma felett!

A dési ev. ref. fiúiskola tanítói kara a legbensőbb fájdalommal tudatja, hogy a legszeretőbb kartársa és igazgatója *Budai Elek* folyó évi február hó 25-én meghalt. A nagy szív, mely annyiért dobogott, kihűlt! Nem volt könny, melyet le ne törölt volna; nem volt öröm, melyhez a maga szívéből ne adott volna! Csak a mi könnyeinket nincs, aki letörölje; csak a mi szívünket nem vigasztalhatja senki! Egyedül az Isten! Áldassék emlékezete! Dési, 1906 február hó 25-én.

Emlékezetének fentartására Bándy György alispán és Dr. Br. Horváth Emil ügyvéd lapunk felelős szerkesztője felhívást intéztek városunk közönségéhez, hogy Budai emlékét a koszorúk megváltása révén alapítvánnyal örökítsék meg.

A felhívás így hangzik:

Felhívás Dési város közönségéhez!

A hirtelen támadt gyász, mely Budai Elek halálával Dési város közönségét érte, magának minden téren megnyilatkozást keres. Az ő önzetlen egyénisége, mely soha semmiben az egyéni érvényesülést nem kereste, hanem mindenkor az igaz közérdek lelkes szolgálja volt, többet érdemel városunk társadalmától, melynek három évtizeden át eltető lelke volt, mint néhány hervadó virágot.

Ugy gondoljuk, hogy az ő közszolgálati lelkesülést s a humanismus hirdetésében fáradhatlan életének emlékét kötelességünk megővni a feledés hamar kizölzülő mohától; s ezért azon kéréssel fordulunk Dési város közönségéhez, hogy azon összeget, melylyel az elhunyt emlékének áldozni akar, fordítsa *koszorú megváltás címén a református elemi fiúiskolánál leteendő »Budai Elek-alapítvány« létesítésére.*

E város egész közönsége, szegény és gazdag egyaránt, tanuja volt az ő fáradhatatlan munkálkodásának, melyért őt ez életben vajmi kevés jutalom érte. Elismerését, háláját és köszönetét nem róhatja le szebben s méltóbban e város társadalmára, mintha e nevet, mely egy emberöltőn keresztül az önzetlen társadalmi munkásság fogalmává vált, megőrizi az utókor számára is, melynek szüksége lesz altruistikus példákra.

Az adományokat kérjük a Deési Hitelbank címére küldeni s azokról pontos elszámolást a helyi lapok fognak hozni.

A begyűlő összeg a dési ev. ref. fiúiskolánál fog »Budai Elek-alapítvány« gyanánt letétetni s annak kamata szegény jógyekeztető tanulók megjutalmazására fordíttatni.

Dési, 1906. évi február 25-én.

Bándy György,
alispán.

Br. Horváth Emil dr.
ügyvéd.

Budai Elek temetése általános nagy részvét mellett tartatott meg 27-én délután 3 órakor. A ravatalt az ev. ref. fiúiskola könyvtár helyiségében állították fel s a szebbnél-szebb koszorú teljesen elhorították azt. Délben a fiúiskola udvarán emeltek ravatalt s a koporsót erre helyezték, hogy a délutáni gyászszertartást szabad ég alatt tartsák

— Egyébként nem kívánjuk, hogy egészen ingyen hagyja el a regényes Óbudavárát. Halánkkal együtt a bruttójövedelem felét is letesszük a művészet oltárára.

A jószívű mester rezignáltan szólott:

— Jó, nem banom, hát lemegyek a jövő hét elején.

A titkár a kalapját lengetve távozott, de a kapu alól még egyszer visszaszólt:

— Ne feledje el megsürgönyözni, melyik vonattal jön, hogy a sárosberényiek nemzetiszínű lobogó alatt üdvözölhessék a bakony-szeghalmi állomáson...

* * *

Ujházy a következő hét elején csakugyan elutazott a fővárosból. Mikor a viczinális fűttyentgetni kezdett a bakony-szeghalmi állomás előtt, a mester gondosan megigazgatta a hajfűrtjeit a kupé homályos tükrében.

— Fehérruhás hölgyek is lesznek, mondta magában, nem szállhatok ki szétborzolt fűrtökkel...

Ez a föltevés hamisnak bizonyult, mert az állomásfőnök feleségén (aki barna kalmukszoknyában etette az állomás tyukjait) nem volt női személy a perronon. A megesalatkozott mester, gondosabb keresés után a harmadosztályú étteremben fölfedezte végre minapi vendégét, a spricczerező Sajóhelyit.

— Nos, — kérdezte — nos, hát nem vártak rám?

(Vége köv.)

meg. Csaknem egész Dés városa jelen volt a temetésen. Mintegy 5000—6000 ember gyűlt egybe a gyászszertartásra, melyet Várárhelyi Boldizsár ev. ref. lelkész és Veszprémi Ferencz s. lelkész végeztek.

Várárhelyi Boldizsár emelkedett hangú, egyházi beszéde s a segédlelkész imája után Szabó György volt tanítótársai, Bajkán elemi iskolás tanuló jelenlegi tanítványai, Dr. Br. Horváth Emil volt tanítványa s Bene Ferencz a dési fiatalság nevében mondtak búcsuszt. Ezután megindult a beláthatatlan menet, mely jóval 5 óra után ért a temetőbe.

Dés város díszsír helyet adott az elhunytak s a sírnál Ilosvay Jenő Dési városa, Kádár József a vármegyei tanulók és Pólya Antal a „Bethlen Gábor kör” nevében vettek búcsut az elköltözőtől. A Budai Elek barátai, ismerősei és tisztelői nagyarányú társadalmi akciózt indítanak, hogy emlékének méltó megőrkítéséhez szükséges anyagi eszközök befolyjanak.

Már is a közölt felhívás folytán a Dési Hitelbankhoz több mint 400 korona gyűlt be. Tervben van egy nagyszabású koncert rendezése, valamint márczius közepe táján a színházban nagyobb emlék-ünnep, melynek létrehozásán Illgner Károlyné úrnő fáradozik. A begyűlt összegek s a megalakult bizottság határozatairól majd lapunk következő számában fogunk beszámolni.

— **Nyugtázás.** Eddigél a dési református elemi fiúiskolánál letendő „Budai Elek-alapítványra” a Deési Hitelbanknál befolyt: Dombora Andrásról 10 K, Móricz Sándor 15 K, Varró Mihály Monostorszeg 10 K, Reich Károly tánczmester és növendékeinek gyűjtése 10 K, Szörtsei Nóra 20 K, Sohár Hugó 10 K, Dr. Br. Horváth Emil 20 K, Dr. Barbul Kelemen 10 K, Voith Gergely 20 K, Vékony Ferencz 10 K, Vass Imre iparos 10 K, Bándy György 20 K, Szigethy Miklósné 8 K, Gróf Lázár Kálmán 5 K, Ifj. Bodor Zoltán Budai arczképének elarusításából 10 K, Dr. Berger Vilmos 1 K, Dr. Hankó Ödön 10 K, dési izraelita leányegylet 10 K, Szvoboda Ilonka ev. ref. tanítónő 2 K, Holstein Mária 2 K, Debreczeni István 5 K, Boér Ferencz 2 K, Govrik Ferencz 20 K, Izsáky K. Gábor 15 K, Fényes Sándor 15 K, Csizér Ákos 10 K, Placsintár Sámly 10 K, Boján János 5 K, Móricz Károly Nagyilonda 5 K, Gyárfás Albert Bethlen 5 K, Hartmann János 10 K, Tirnauer Dezső 5 K, Bernath Dénes 2 K, Sigmund Antal 1 K, Bauer Lajos 5 K, Csányi József 2 K, Keller Sándor 50 fillér, Deési Hitelbank 100 koronát. Összesen 435 korona 50 fillér. Számozott gyűjtőivekért a Deési Hitelbankhoz lehet fordulni.

— **Házasság.** Bándy György vármegyei alispán kedves, szép leányával Margittal február hó 26-án tartotta házassági egybekelését Demeter Béla m. kir. honvéd százados Désén.

— **Eljegyzés.** Gajzágó Ernő dr. főszolgabíró folyó hó 25-én eljegyezte Nagy Ibolykát Szamosújvárt.

— **Az Oltáráregyesület** folyó hó 4-én d. u. 6 órakor a vármegyei ház dísztermében felolvasó-estélyt tart. Ez alkalommal felolvas P. Tréfán Leonárd kolozsvári zárdafőnök „Társadalmi kérdések és az oltáriszentség” című témáról. P. Kozma Döme a „Házáról” tart szabad előadást.

— **A magyarláposi választások.** „A Szolnok-Doboka” ez évi 8-ik számának hírek rovatában „A magyarláposi főszolgabíró választáshoz” czímen közlemény jelent meg, a mely csekély személyemmel foglalkozik. Azon előzetes megjegyzésem után, hogy e közlemény létesüléséről még csak sejtelmem sem volt, és mert a közlemény a legnagyobb valószínűséggel nem közvetlen tapasztalatra, hanem téves értesülésekre van fektetve, az igazságnak megfelelőleg kötelesség szerűen kijelentem, miszerint: évek hosszú során át nyert közvetlen tudomásom szerint, sem Magyarlápón sem a magyarláposi főszolgabírói járás egyik községében sem fordult elő soha, hogy a községi tisztújítások alkalmából, még csak zavargások is merültek volna fel. Annál kevésbé történt meg az, hogy a tulhajtott pártszenvédelem okozta izgatottság megfektetésére — bármikor is fegyveres erő igénybevételének szükségessége forgott volna fen. Sőt ellenkezőleg, a valónak élethűen kívánom továbbá kijelenteni azt is, hogy a járás választó polgárai — minden alkalommal — férfiasan, az ököljog teljes mellőzésével és megfelelő józan nyugodtsággal gyakorolják választói jogait, és hogy a választás után — ha netán volt is bizonyos véleménykülömbőség közöttük — arra a feledés fátyolát nélkül és a legrövidebb idő alatt állították vissza a megelőző békés viszonyokat. Mindezen okok alapján a személyemnek imputált bokros érdekeket magamról elhárítom. Magyarlápós, 1906 február 24. Teljes tisztelettel vagyok. Szabó Gusztáv tiszteletbeli főszolgabíró.

— **A pánczélcsehi magyar művelődési kör** 6-ik felolvasó estélyét február 18-án este 7 órától kezdve tartotta meg az állami iskolában. 1. A házáról. Abrányi Emiltől, felolvasta Makay Julia áll. tanítónő. 2. Dal a házáról — Pósa Lajostól, szavalta Gáspár Lajos tanuló. 3. A saji csatától a második honalkotás korát 1301-ig az utolsó

Árpádházi király haláláig. A különböző nemzetiségű királyok korából: Venczel, Ottó, Robert Károly, Nagy Lajos és Mária korát Zsigmondig — szabad előadásban ismertette Szőke Albert. 4. A rózsahalála. Váradi Antaltól, szavalta Szőke Ló. Jelen voltak: Lázár Hermanné, Szőké Szép Anna, Lázár Erzs, tiszteletes Gáspár János ref. lelkész, Lázár Hermann és az érdeklődő közönség.

— **Mulatság-estély.** Eszterny község fűsása Bogdánffy Gábor védnöksége alatt az ev. ref. templomban felállítandó harmonium alap javára mulatságot rendezett, s ez úgy anyagilag, mint erkölcsileg fényesen sikerült, a mit első sorban is védnökünk ügybuzgóságának köszönhetünk. Fogadja ezért a rendezőség őszinte köszönetét. Mivel nap-nap után még most is érkeznek adományok, a bizottság az elszámolást később fogja megtenni s hírlapokban is a szíves adakozók adományaival közölni fogja. Tövisy Pál elnök, Técsi Lajos pénztárnok.

— **Meghívó.** A „Dési Általános Szak- és Munkásképző-Egylet” 1906. évi márczius hó 4-én d. u. 3 órakor az egylet helyiségében tartja II-ik évi rendes közgyűlést. Napirend: 1. Elnöki megnyitó. 2. Jegyzőkönyv hitelesítő kijelölése. 3. Titkári jelentés. 4. Pénztárnok jelentése. 5. Ellenőrzőbizottság jelentése. 6. Heidt Mihály felelőzése 7. Indítványok. 8. Tisztújítás.

— **Villany-világítás Pánczélcsehen.** Illés Viktor rézekeresztúri nagybirtokos azon gondolkozik, hogy jól berendezett és szép jövőnek indult gazdasági szeszgyára és gőzmalmának kapcsolatosan egy villanyfejlesztő telepet is rendezzen be, a melyvel aztán Rézekeresztúrt, Pánczélcsehet és Magyarderzsét világítaná, melynek fényénél aztán községünk igazán várossá fejlődne.

— **Farkasok Magyarderzsén.** A múlt héten egy éjjel farkasok támadták meg a Dr. Miklóssy József nagybirtokos juh-tanyáját, honnan egy pár juhot elcipeltek. A malomba menő emberek kiáltásaira és a gazdatiszt lövöldözésére hagyták abba a vérengzést.

— **A dési vásár aránylag elég kedvező volt.** A vásár forgalma: a) szarvasmarha felhajtott 2400 darab, eladatott 718 darab; b) ló felhajtott 135 darab, eladatott 79 darab; c) sertés felhajtott 250 darab, eladatott 99 darab. Összesen felhajtott 2785 darab, eladatott 896 darab.

— **„Antidol”** a legjobb gyógyszer fejfájás, ideges fejfájás és nátha ellen. A szert nem kell bevenni, néhány csepp a tenyérre eldörzsölve és használati utasítás szerint belélegezve, azonnal megszünteti a bajt. Sok ezer ember használja s mindenki csak jót mond róla. Kérdezze ismerőseit, hogy használta-e már az „Antidol”-t, amely nagyszerű hatásáért arany éremmel lett kitüntetve. Egy üvegecske ára 1 korona 20 fillér és 35-ször mulaszthatja el vele fejfájását. Kapható: Clemens Albert és Wolff Bogdán gyógyszerházaiban. 16—20

Kiadja a szerkesztőség.

NYILT-TÉR.

„KRISTÁLY”

1—15

gőzmosó- és vegytisztító-gyár

KOLOZSVÁR.

Gőz- és villanyerőre berendezve. — Mos, tisztít női és férfi ruhaneműeket a legszebb kivitelben, gyorsan és előnyös árak ellenében.

◆ Csomagolás és szállítás díjtalan. ◆

A mennyiben a gallér és kézelők tisztítási díja a 2 korona 50 fillért meghaladja, ezen esetben a portókat oda és vissza a gyár fizeti.

Dunky fivérek

kolozsvári cs. és kir. udvari fényképészek
a felső-sétatéren levő műtermőkben
Désén

1906 márczius hó 4-én és 5-én

dél előtt 9—1-ig és délután 2—5-ig

fényképfelvételeket eszközölnek.

HIRDETÉSEK.

Értesítés!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szíves tudomására hozni, hogy

● férfi-szabó üzletemet ●

Főtér 6. sz. Hitelbank épületébe helyeztem át,

s divatos szövetekből **dús raktárt** rendeztem be.

Midőn e körülményre b. figyelmét felhívom, egyben kérem nagybecsű rendelésével megtisztelni s vagyok

tisztelettel

Bizják Bálint

ferfi-szabó.

Szám 695—1905. vhtó.

Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a dési kir. törvényszéknek 1904. évi 3383. polg. számu végzése következtében Dr. Mihály Tivadar ügyvéd által képviselt Dési „Some-sana” takarékpénztár és hitelint. részvénytársaság javára Pap Nikuláj és társai ellen 300 kor. s jár. erejéig 1904. évi július hó 9-én fogatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 810 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: 2 lo. 2 szekér, eke, 2 drb tehén, borjú, csűr és istálló nyilvános árverésen eladatulnak.

Mely árverésnek a bethleni kir. bíróság 1904. évi V. 249. sz. végzése folytán 300 kor. tőkekövetelés, ennek 1904. évi január hó 10. napjától járó 6% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig bíróság már megállapított költségek erejéig, Alsóegres községben adások lakásán leendő eszközzésére **1906. évi márczius hó 5-ik napjának déli 12 órája** határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. törvényezikk 107. és 108. §-ai értelmében készpénz fizetés mellett a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

A mennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Bethlen, 1906 február hó 13. napján.

Somlyói Adolf,
kir. bir. végrehajtó.

Sz. 84—1906. vhtó.

Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102 §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a szombathelyi kir. törvényszéknek 1905. évi 10665. sz. végzése következtében Imreh Domokos ügyvéd által képviselt „Mayer” gépgyár részvénytársaság javára, Rebrein Simoa és társa ellen 400 kor. 40 fillér s jár. erejéig 1906. évi január hó 11-én fogatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 727 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: csűr és istálló, széna, sertések, ló, szekér, szán nyilvános árverésen eladatulnak.

Mely árverésnek a bethleni kir. járásbíróság 1905. évi V. 498/2. sz. végzése folytán 400 kor. 40 fillér tőkekövetelés, ennek 1903. évi decz. hó 26-ik napjától járó 6% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 92 kor. 90 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig, Magosmarton, adások lakásain leendő eszközzésére **1906. évi márczius hó 9-ik napjának délelőtti 9 órája** határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §. értelmében készpénz fizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is, el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Bethlen, 1906. évi február hó 13-ik napján.

Somlyói Adolf,
kir. bir. végrehajtó.

Sz. 6150—905. tlkvi.

I—3

Hirdetmény.

Csicsóhágymás község telekkönyvei birtokszabályozás következtében az 1869. évi 2579. számú szabályrendeletre képest átalakítottak s ezzel egyidejűleg mindazon ingatlanokra nézve, melyekre az 1886. évi 29. az 1889. évi 38. és 1891. évi 16. t. cikkek a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. évi 29. t. cikkben szabályozott eljárás a telekkönyvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan fogantatottatik.

Ehhez képest az átalakítási munkálatok hitelesítése és a helyszíni eljárás Csicsóhágymás községében **1906. évi május hó 18-ik napján d. e. 9 órakor** fog kezdődni.

Ennélfogva felhivatnak mindazok:

1. az összes érdekeltek, hogy a hitelesítési tárgyaláson személyesen vagy meghatalmazott által jelenjenek meg és az új telekkönyvi tervezet ellen netáni észrevételeiket annál bizonyosabban adják elő, mert a régi telekkönyv végleges átalakítása után a téves bevezetésből eredhető kifogásokat jóhiszemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik;

2. mindazok, a kik a telekkönyvben előforduló bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést kívánnak tenni, hogy a telekkönyvi hatóság kiküldöttje előtt a kifizetett határnapon kezdődő eljárás folyama alatt jelenjenek meg és az előterjesztéseiket igazoló okiratokat mutassák fel;

3. mindazok, akik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de tlkvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, hogy az átruházásra az 1886. évi 29. t. cikk 15—18. és az 1889. évi 38. t. cikk 5, 6, 7. és 9. §§-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött előtt igazolják, avagy oda hassanak, hogy az átruházó tlkvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a kiküldött előtt szóval ismerje el és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyét nyilvánítsa, mert különben jogaikat ezen az uton nem érvényesíthetik és a bélyeg és illeték elengedési kedvezményétől is esznek;

4. mindazok, kiknek javára a tényleg már megszűnt követelésre vonatkozó zálogjog, avagy megszűnt egyéb jog van nyilvánkönyvileg bejegyezve, ugyszintén az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlését kérelmezzék, illetve, hogy törlési engedély nyilvánítsa végett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellenesetben a bélyegmentesség kedvezményétől esznek.

A kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóságtól.

Désen, 1906 február 14-én.

Bod,

kir. tvszki bíró.

Désen

2—5

≡ a „Nemzeti szálloda“ ≡

1906 május 1-től

● **több évre kiadó.** ●

Értekezhetni:

Hering Jánossal, Kossuth Lajos-utca
44. szám alatt. ☞

ÜZLET ÁTVÉTEL.

Tisztelettel van szerencsénk jelenteni, hogy a **Csiszár és Vásárhelyi** cég
FÜSZER-, CSEMEGE-, BOR-, ÁSVÁNYVIZ- ÉS FESTÉKARÚ
üzletét átvettük és azt

VÁRADI ÉS POLONYI

cég alatt tovább vezetjük. — Egyidejűleg a tisztelt vevőközönséget biztosítjuk, hogy szolid alapon megkezdett üzleti tevékenységünk egyedüli célja lesz vevőinknek minden igényeit legnagyobb meglegedésre, pontosan teljesíthessük. A mélyen tisztelt vevőközönség szíves érdeklődését és pártfogását kérve, állunk

VÁRADI KÁROLY.

5—8

POLONYI SÁNDOR.

MÜHLE VILMOS

cs. és kir. udvari szállító

◉ **TEMESVÁR.** ◉

Nagybani tenyészetek ki-

vitelre! Mag és növény,

rózsák, fák, tülevelűek, fa-

és sövény-csemetékből.

A legjobb magvakat és virághagymákat.

A legszebb növényeket, rózsákat és

divatvirágokat. A legnemesebb gyümölcs-

dísz- és sorfákat (62 hold területű fa-

iskolák.)

Mindent saját nagytenyészteiből: — Posta-
kötegek magvakal, 5 koronán felül bér-
mentve. — Mühle új „Tanácsadója“
vevőknek ingyen. — Pompás főárjegyzék
vevőknek kívánatra.

4—4

Iszákosság nincs többé!

Kívánatra bárkinek bérmentesen küldünk egy próbát a Cozaporból. Kávé, tea, étel vagy szeszes italban egyformán adható az ivó tudta nélkül.

A Cozapor többet ér, mint a világ minden szóbeszéde a tartózkodásról, mert csodálatos ellenszenvessé teszi az iszákosságnak a szeszes italt. A Coza oly csendesen és biztosan hat, hogy azt feleség, testvér avagy gyermek egyaránt, az ivónak tudta nélkül adhatja és az illető még csak nem is sejt, mi okozta javulását.

Coza a családok ezreit békítette ki ismét, sok-sok ezer férfit a szegény és becselenségtől megmentett, kik később józan polgárok és ügyes üzletemberek lettek. Temérdek fiatal embert a jó utra és szerencséjéhez segített és sok embernek életét számos évvel meghosszabbította.

Az intézet, mely a Cozapor tulajdonosa, mindazoknak, kik kívánnák, egy próba adagot és egy köszönet irattal telt könyvet díj és költségmentesen küld, hogy így bárki is meggyőződhessen biztos hatásáról. Kezessékünk hogy az egészségre teljesen ártalmatlan.

35—52

INGYEN PRÓBA 378. sz.
Vágja ki ezen szelvényt és küldje még ma az intézetnek.
(Levelek 25 fillér, levelezőlapok 10 fillérre bérmentesítendőek.)

COZA INSTITUTE

(Dept. 378.)

62, Chancery Lane,
London, Anglia.

DEMETER ÉS KISS

KÖNYVNYOMDÁJA *

ÉS KÖNYVKÖTÉSZE

DÉSEN, RÁKÓCZI-HÁZ.

ELADÓ BIRTOK.

Désen a somkúti völgyben telekkönyv szerint 4 hold területű ingatlan, melynek $\frac{2}{3}$ része
= erdő, $\frac{1}{3}$ része legelő =

örök áron eladó.

Értekezhetni

Dr. TAUFFER FERENCZ

ügyvédjelölttel DÉSEN.

3—4

A Szolnok-Dobokamegyei Takarékpénztár Részvény-Társaság

kölcsönt nyújt elfogadható váltókra, jelzálogra, folyó számlákra, a viszonyokhoz mérten a legolcsóbb kamatszámítással. Leszámítol váltókat és számla- vagy könyv-kivonattal igazolt üzleti követeléseket.

Elfogad betéteket 5% kamatoztatással.

= Ellát egyéb bankszerű ügyleteket. =

Kéri a nagyérdemű közönség szíves megbízásait. — Désen, 1906 február hó.

Kiváló tisztelettel

Szolnok-Dobokamegyei Takarékpénztár

3—3

Részvény-Társaság.

FERENCZ JÓZSEF KESERÜVIZ

AZ EGYEDÜL ELISMERT KELLEMES ÍZŰ TERMÉSZETES HASHAJTÓSZER

Nyomatott Demeter és Kiss könyvnyomdájában Dés.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.